

Ситуація на атомних об'єктах України

Інформація щодо Чорнобильської АЕС

На Чорнобильській АЕС повністю відновлена робота з індивідуального дозиметричного контролю персоналу ЧАЕС.

Як відомо, 24 лютого 2022 року ЧАЕС було захоплено і заблоковано військовими російської федерації, і у зв'язку з цим як цех радіаційної безпеки (далі: ЦРБ), так і інші підрозділи станції не мали змоги виконувати в повному обсязі ті функції та обов'язки, які покладені на них.

«Під час окупації виконання контролю індивідуальної дози опромінення за показниками основних засобів індивідуального дозиметричного контролю — дозиметрів “Harshaw” — було неможливо. Причина полягає в тому, що для виконання цих робіт необхідно залучати окремо підготовлений персонал зі складу в лабораторії індивідуально дозиметричного контролю.

Після деблокації ЧАЕС з'явилась можливість здійснити ротацію персоналу і долучати персонал зі складу лабораторії індивідуально дозиметричного контролю. На щастя, в результаті окупації обладнання лабораторії індивідуального дозиметричного контролю не постраждало і персонал зміг повернутися до своєї роботи», — коментує Леонід Яковенко.

Індивідуальний дозиметричний контроль персоналу, який працює на промисловому майданчику ЧАЕС, є надважливим завданням. Він дозволяє контролювати отриману дозу радіації по кожному конкретному працівнику, та запобігає понаднормовому опроміненню.

Станом на 02 травня знято покази з усіх дозиметрів, що були недоступними для вимірювання з 24 лютого 2022 — з дня окупації. За результатами вимірювання перевищень контрольних рівнів не зафіксовано.

ЧАЕС після окупації відновила роботи з пилопригнічення

1-го та 2-го травня 2022 року персоналом цеху експлуатації об'єкту «Укриття» та нового безпечного конфайнменту (ЦЕОУ(НБК)) за допомогою Модернізованої системи пилопригнічення (МСПП) було успішно виконано роботи з пилопригнічення (подавання локалізуючого пилопридушуючого складу АК-510 у підпокрівельному просторі об'єкта «Укриття»).

У режимі пилопригнічення персоналом було виконано приготування пилопридушуючого складу і промивного розчину, аналіз змісту гадолінію в промивальному розчині, тестування (визначення в'язкості) пилопридушуючого складу, подачу в зону дії МСПП пилопридушуючого складу, промивання трубопроводів і форсунок розчином для промивання з подальшим дренаванням залишків складу і розчину в дренажний бак. Усі дії персоналу по експлуатації системи було виконано згідно з «Инструкцией по эксплуатации модернизированной системы пылеподавления объекта «Укрытие» (10Э ЦЕОУ(НБК)).

Виконані роботи служать для обмеження поширення радіоактивних речовин у підпокрівельному просторі об'єкта «Укриття», що знаходяться в зоні дії МСПП. Зона дії МСПП обмежена осями 40-53, рядами Б-С і включає в себе підпокрівельний простір зруйнованого блоку №4 (приміщення ЦЗ, боксів барабан-сепараторів і т.д.) і міжконтрфорсний простір.

За один сеанс пилопригнічення проводився 1 пуск по 5 т ЛППС по кожному напірному колектору (НК-1, НК-2, НК-3).

Довідково:

У рамках міжнародної технічної допомоги у 2003-2006 роках було проведено роботи з модернізації системи пилопригнічення об'єкта «Укриття» з використанням пилопригнітаючої суміші з підвищеним вмістом сухого залишку, що дозволяє створити стійке плівкове покриття, яке запобігає виникненню пилу.

У 2021 року інститутом проблем безпеки АЕС (ІПБ АЕС) було виконано науково-дослідна робота з оцінки стану захисного полімерного покриття в підпокрівельному просторі об'єкта «Укриття».

Згідно висновкам Звіту про Науково-дослідну роботу «Оцінка стану захисного полімерного покриття в підпокрівельному просторі об'єкта «Укриття» станом на 2021 рік» (далі Звіт) перевищень критеріїв оцінки стану захисного полімерного покриття та перевищень рівня радіоактивного забруднення зовнішніх поверхонь захисного полімерного покриття зафіксовано не було, однак, згідно рекомендацій того ж Звіту — для обмеження радіоактивних речовин, підвищення радіаційної безпеки при виконанні робіт з моніторингу паливовмісних матеріалів ОУ, проведення передпроектних обстежень

нестабільних конструкцій у рамках розроблення проекту ПК-2, було рекомендовано провести превентивне вибухонебезпечення не пізніше першої половини травня 2022 року, що і було виконано.

Завершено перевірку території ЧАЕС на наявність мінування

Протягом декількох днів на майданчику Чорнобильської АЕС проводилися роботи з виявлення вибухонебезпечних предметів. Перевіркою займалися бійці Національної гвардії України із залученням фахівців з радіохімічного захисту ДСНС України.

Станом на 5 травня, роботи із перевірки промислового майданчика ЧАЕС завершені.

«В ході розмінування було досліджено та убезпечено майданчик ЧАЕС, зовнішні об'єкти станції, об'єкти її життєзабезпечення та залізничну колію. Після такої перевірки персонал станції зможе безпечно працювати на своїх робочих місцях та на майданчику в цілому», — коментує начальник служби фізичного захисту ЧАЕС Олександр Перерва.

Нагадаємо, що Чорнобильська АЕС була окупована військами російської федерації з 24 лютого по 31 березня. Персонал та адміністрація підприємства досі займаються підрахунком збитків, завданих армією окупанта.

Держатомрегулювання зупинило дію ряду ліцензій на здійснення діяльності у сфері використання ядерної енергії на території зони відчуження.

Внаслідок збройної агресії російської федерації, окупації російськими військовими формуваннями території зони відчуження у період з 24 лютого по 31 березня 2022 року, на території зони відчуження склалася ситуація, що унеможливила нормальну роботу підприємств, які здійснюють діяльність на цій території.

На поточний час відсутні умови безпечного провадження діяльності на території зони відчуження, відсутні безпечні шляхи доступу персоналу об'єктів (зруйновані мости, дороги, не усунені загрози замінування території зони відчуження), порушені логістичні шляхи для доставки на об'єкти зони відчуження необхідних для безпечної експлуатації об'єктів обладнання, запасних частин, матеріалів, а також продукції для життєзабезпечення.

За інформацією підприємств ліцензіатів на об'єктах підприємств та у офісних приміщеннях мало місце руйнування, виведення з ладу та розкрадання комп'ютерного, офісного та серверного обладнання, баз даних, засобів вимірювальної техніки. Таким чином, ДСП ЧАЕС, ДСП «ЦППРВ» та підприємства користувачі джерел іонізуючого випромінювання не можуть забезпечити наявність необхідної кількості кваліфікованого персоналу для забезпечення рівня безпеки об'єктів, повноцінно забезпечувати здійснення радіаційно дозиметричного контролю у визначених обсягах, провадити облік та контроль радіоактивних відходів та джерел іонізуючого випромінювання.

У зв'язку з цим, Держатомрегулюванням, на підставі аналізу інформації, отриманої від підприємств, що здійснюють діяльність у сфері використання ядерної енергії на території зони відчуження, в межах повноважень органу державного регулювання ядерної та радіаційної безпеки, у рамках здійснення дозвільної діяльності та ліцензійних процедур, передбачених законодавством, відповідно до Закону України «Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії», розглянуте питання щодо спроможності ліцензіатів дотримуватися умов провадження видів ліцензованої діяльності відповідно до норм та правил з ядерної та радіаційної безпеки та ліцензійних умов.

За результатами розгляду цього питання, у зв'язку з неспроможністю ліцензіатів дотримуватися умов провадження діяльності, встановлених нормами і правилами з ядерної та радіаційної безпеки, прийняте рішення щодо зупинення дії ряду ліцензій у сфері використання ядерної енергії, а саме:

- щодо зняття з експлуатації блоків 1, 2 та 3 Чорнобильської АЕС (ДСП ЧАЕС);

- у сфері поводження з радіоактивними відходами (ДСП «ЦППРВ», ДСП ЧАЕС);

- використання джерел іонізуючого випромінювання (ДСП «ЦППРВ», ДСП ЧАЕС, ДСП «Екоцентр», ІПБ АЕС НАНУ).

При цьому відмічено, що втрата спроможності відбулася не з вини ліцензіатів, а через обставини непереборної сили, пов'язані із окупацією та захопленням території зони відчуження військовими формуваннями рф.

Разом з тим, ліцензіатам запропоновано для забезпечення подальшої безпечної роботи підприємств та функціонування об'єктів, розробити плани перевірок рівня безпеки об'єктів, плани першочергових заходів з відновлення рівня безпеки об'єктів та діяльності на них.

Про прийняті рішення органом державного регулювання ядерної та радіаційної безпеки вже були поінформовані, у тому числі, міжнародні партнери України – МАГАТЕ та Постійне представництво США при міжнародних організаціях у Відні.

Держатомрегулювання згідно із Законом України «Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії» продовжує роботу з аналізу спроможності інших суб'єктів діяльності у сфері використання ядерної енергії дотримуватися умов провадження відповідних видів діяльності.

Також Держатомрегулювання, у рамках двостороннього співробітництва з норвезьким регулюючим органом DSA, завершує розробку першочергових регулюючих документів з метою визначення специфіки державного регулювання ядерної та радіаційної безпеки ядерно-радіаційних об'єктів у зоні відчуження, які були тимчасово захоплені військами рф, а саме:

- заява про забезпечення державного регулювання ядерної та радіаційної безпеки ядерно-радіаційних об'єктів у зоні відчуження, у якій передбачається визначити ступінь та особливості застосування для різних видів об'єктів (ядерних установок, об'єктів, призначених для поводження з РАВ, джерел іонізуючого випромінювання) принципів та вимог безпеки, а також процедур ліцензування та державного нагляду;

- порядок відновлення безпечної роботи ядерно-радіаційних об'єктів у зоні відчуження, яким передбачається визначити рекомендації до порядку проведення суб'єктами діяльності перевірок: стану та можливостей безпечної роботи об'єктів, можливостей усунення виявлених загроз, дефіцитів безпеки тощо.

ДІЯР відмічає, що ані українські підприємства ліцензіати, що здійснюють діяльність у сфері використання ядерної енергії, ані орган державного регулювання ядерної та радіаційної безпеки не були повною мірою готові до викликів, що виникли в результаті повномасштабного військового вторгнення російської федерації на територію України. Відомо, що об'єкти використання

ядерної енергії не проектується із урахуванням їх експлуатації та використання в умовах військових загроз.

Наразі, на підставі конкретних обставин, для кожного окремого випадку, із урахуванням основних принципів радіаційного захисту, в межах компетенції відповідних органів державної влади та підприємств, вживаються усі можливі заходи для максимального убезпечення роботи персоналу, забезпечення ядерної та радіаційної безпеки, режиму гарантій нерозповсюдження ядерної зброї.

Інформація щодо НАЕК Енергоатом

ДП "НАЕК "Енергоатом" отримало окремий дозвіл на введення в експлуатацію Централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива (ЦСВЯП), яке знаходиться у чорнобильській зоні відчуження.

Дозвіл на здійснення цієї діяльності 25 квітня 2022 року видала ДП "НАЕК "Енергоатом" Державна інспекція ядерного регулювання України. Він очікувався ще 9 березня, але був відтермінований через російську агресію та перебування військ окупанта у Чорнобильській зоні відчуження, де і розташоване Централізоване сховище відпрацьованого ядерного палива (ЦСВЯП)".

"Енергоатом" повідомляє, що сховище не постраждало під час окупації Зони відчуження російською армією. Наразі ЦСВЯП цілком готове до експлуатації, усе обладнання, комп'ютерна та спеціальна техніка працюють у нормальному режимі.

ЦСВЯП є автономною ядерною установкою, призначеною для тривалого зберігання відпрацьованого ядерного палива з Південноукраїнської, Хмельницької та Рівненської атомних електростанцій. Раніше з цих трьох АЕС воно вивозилося на зберігання та переробку до росії, і це щороку коштувало Україні, близько, 200 млн доларів.